Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

II. Disputatur de significatione dictionis [...].

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

Visual Library

non cognoſco? Et reſpondens Angelus dixit ei, Spiritus ſanctus ſuperveniet in te, & virtus Altiſſimi obumbrabit tibi: ideoque & quod naſcetur ex te Sanctum, vocabitur Filius Dei.

I. *Defenditur teſtimonium ex Iſa. 7. 14.* II. *Diſputatur de ſignificatione dictionis* עלמה. III. *Explicatur teſtimonium è Proverb. 30. 18, 19.* IV. *Virgo illa, cujus conceptum & partum prædicit Iſaias 7. 14. non ſolum ad conceptum uſque & partum, ſed poſt utrumque etiam virgo fore prædicitur.* V. *Vaticinium illud Iſaiæ 7. 14. in Maria matre & Jeſu filio completum eſt.* VI. *Refelluntur argumenta Adverſariorum. Primum argumentum.* VII. *Secundum argumentum. Defenditur* γνησιότης *duorum primorum capitum Lucæ, adverſus Marcionem & Johannem Bodinum.*

I. OSTENDIMUS jam ſupra in Propoſitione ſeptima pertinere ad Meſſiam *Defenditur* celeberrimum hoc Iſaiæ oraculum: *Propter hoc dabit Dominus ipſe vobis teſtimonium* *ſignum: Ecce Virgo concipiet, & pariet Filium; & vocabitur nomen ejus Emmanuel.* Mul- *ex Iſa. 7. 14.* ta vero illic attulimus ad præſens inſtitutum opportuna, quæ ante repeti jubemus & cognoſci, quam progreſſus fiat ad ſequentia, quibus idem hoc oraculum in Jeſu demum, qui Maria Virgine natus eſt, eventu completum eſſe probaturi ſumus. Tribus adverſus prophetiæ hujus veritatem & Chriſtianorum interpretationem exceptionibus uti ſolent Judæi. Ac primum Ebraicam dictionem hoc loco uſurpatam, עלמה, non Virginem, ſed puellam adoleſcentulam, ſive integram, ſive corruptam ſignificare pertendunt. Aiunt præterea, etiamſi concedatur vocabulo עלמה, virginem notari, non inde effici virginem notari quæ virginitatem in conceptu & partu retinuerit, ſed quæ aliarum more puellarum delibata virginitate filium conceperit & enixa ſit. Denique ut ea ſignificetur virgo, quæ integritatem in partu & conceptu ſervaverit, id tamen in Mariam matrem Jeſu neutiquam convenire volunt: quo in errore, non Judæi ſolum, ſed Judæorum etiam fraterculi, Carpocrates, Cerinthus; & Ebion, Nazaræi quoque & Helceſæi verſati ſunt. Nos hæc ſigillatim refellemus.

II. Judæi igitur de ſignificatione vocabuli עלמה ſic diſputant: ea notari puel- *Diſputatur* lam quamcunque, ſive virum expertam, ſive intactam; ſive nuptam, ſive innuptam. *de ſignifica-* Sic R. David Kimchi in libro Radicum; qui & עלמה nihil differre ait à נערה, qua *tione dictio-* dictione puella quæcunque, ſive integræ virginitatis, ſive imminutæ vulgo ſignificatur. *nis* עלמה Quæ vero virgo ſit, eam proprio vocabulo בתולה exprimi contendunt; ita ut עלמה ætatem indicet; בתולה, virginalem corporis integritatem; proinde Interpretes Aquilam, Theodotionem, & Symmachum vertiſſe νεᾶνιδα, non παρθένον; in Cantico etiam Cant. 1. 3. & Salomonis in eumdem ſenſum uſurpari vocem עלמות, quippe amatoriis rebus virgi- 6. 7. gines adhibere fuiſſe indecorum; in Proverbiis dictione hac manifeſto eam notari, Prov. 30. 19. quæ viriles congreſſus experta ſit. Quæ cum ita ſint, abſurdum fuiſſe dicunt in prædicenda re tanti momenti, quanti fuit Chriſtum de Virgine matre naſci, quod ad Chriſtiani nominis pertineret decus, ancipiti voce uti Prophetam.

Nos vero dictionem עלמה, ancipitem eſſe, & in puellam, ſive quæ virum paſſa ſit, ſive quæ ejus ſit expers, congruere præciſe negamus: ſed ei convenire affirmamus, quæ virginitatem adhibita cuſtodia ſervaverit, ad eamque cuſtodiendam abſtinuerit publico, & intra παρθενῶνος ſepta ſeſe continuerit; עלמה enim idem eſſe ac *Abſconditam;* à themate עלם; quamobrem vocabulum hoc, quod Rebeccæ tribuitur in Geneſi, vertiſſe Aquilam, *Abſconditam*, ut obſervatum eſt ab Hieronymo. Magna à Gen. 24. 43. Veteribus diligentia aſſervabantur virgines, & ab omni fere virorum acceſſu prohi- Hier. in Iſa. 7. bebantur. Mentio fit in libro Eſther *domus in qua electæ virgines ſervabantur* apud Eſth. 2. 11, 15. Perſas, appoſitis earum cuſtodiæ Eunuchis. Alexandrum laudat Plutarchus hoc no- Plut. Alex. mine, quod Darii uxorem ac filias ab omni petulantia ita tutas præſtiterit, ac ſi non in hoſtilibus caſtris, ſed in occulto intra ſacros παρθενῶνας ab hominum conſpectu remotæ fuiſſent. Judæi quoque concludebant virgines, ut ex ſecundo Machabaico, & 2. Mach. 3. 19. ex tertio apocrypho cognoſcitur. Eſt apud Joſephum, Amnonem, Davidis filium, 3. Mach. 1. 18. Joſeph. libr. 7. vix Thamaris ſororis, quam amabat, fieri compotem potuiſſe, propter ipſius virgini- Antiq. cap. 7. tatem, & *διὰ τὴν φυλακὴν, propter accuratam cuſtodiam* qua ſervabatur. Philo περὶ τῶν ἐν εἴδει νόμων· θηλείαις δὲ οἰκουρία, καὶ ἔνδον μονή· παρθένοις μὲν εἴσω κλισιάδων, τὴν μεσαύλιον ὅρον πεποιημέναις· τελείαις δὲ ἤδη γυναιξὶ τὴν αὔλιον. *Feminis autem conve-*

nit cuſtodia domus, & aſſidua intus manſio: & virginibus quidem, intra penetralia quæ media caſa continentur; mulieribus vero jam maturis, intra reliquam domum. Heliodorus

Heliod. Æth. libr. 5. & 6.

Charicleam in Ægypto cum Nauſiclea puella, εἰς τὴν γυναικωνῖτιν χωρισθῆναι, *in gynæceum ſeorſum ſeceſſiſſe* ait: & deinde dum hæc Cnemoni nuberet, illam χωρισθεῖσαν μόνην τῶν ἄλλων ἐπὶ τὸ συνηθὲς ἐλθεῖν δωμάτιον, καὶ τὰς θύρας εἰς τὸ ἀσφαλὲς ἐπικλείσασθαι· *Solam ab aliis ſegregatam in ſolitum conclave veniſſe, & fores ad ſecuritatem clauſiſſe*; vecte nempe intus objecto, quem niſi dimoveret ipſa, oſtium aperire nemo poſſet.

Ach. Tat. Erot. libr. 2.

Elegans eſt in Achillis Tatii Erotica hiſtoria thalami deſcriptio, Tyri in viri opulenti ædibus conſtructi, & mulieri cuidam, filiæ, ancillæ, ad habitandum, penumque aſſervandum conceſſi. Is in aliquot cellas, ſeu cubicula diſtributus erat: ad ea per anguſtam ſemitam erat aditus: ſemitæ ipſius limen porta muniebat, qua quæcunque intra thalamum erant omnia continebantur. Hanc mater cubitum diſcedens, intus ipſa quidem claudebat, foris vero claudi curabat, ſibique per foramen claves tradi. Quæ eo refero, ut appareat quanta in his oris matrum eſſet in filiarum tuenda virginitate ſollicitudo. Intra munitas etiam turres à Græcis fuiſſe aliquando concluſas

Theod. Prodr. libr. 2. p. 65.

oſtendunt Danaës, Herus, & filiarum Lycomedis fabulæ. Ad quarum exemplum Rhodanthen ſuam in turriculam à patre concluſam finxit Theodorus Prodromus, unde vix unquam pedem huic licebat efferre, ne laſcivis obtutibus virorum objiceretur. Fere autem intra materni thalami clauſtra cohibebantur. Unde Heſiodus ventorum frigoribus obnoxiam non eſſe virginem ait:

Heſiod. ἔργ.

ἥτε δόμων ἔντοσθε φίλῃ παρὰ μητέρι μίμνει,
οὔπω ἔργ' εἰδυῖα πολυχρύσου Ἀφροδίτης·
Quæ intra domum prope caram matrem manet,
Nondum operum aureæ Veneris perita.

Hero puellam ſcribit Muſæus intra turrim, ut dixi, à parentibus incluſam, pudoris & caſtitatis ſtudio æqualium ſuarum ac juvenum cœtus & tripudia vitaſſe. In Euripidis Phœniſſis, regia puella Antigone, cum exercitum Argivorum de ſummo tecti faſtigio ſpectare vellet, conclavi non exit ſine matris licentia, & ſenis nutritii, viri gravis ac ſapientis comitatu; qui priuſquam virgo prodeat, vicina ipſe luſtrat loca, ne in curioſi alicujus oculos temere hæc incurrat. Phocylides in Præceptis:

παρθενικὴν δὲ φύλασσε πολυκλείστοις θαλάμοισι,
μηδέ μιν ἄχρι γάμων πρὸ δόμων ὀφθῆναι ἐάσῃς·
Virginem autem cuſtodi intra thalamos diligenter,
Neque eam ſinas ante domum videri, quoad nupſerit.

In Terentii Eunucho, quæ Comœdia palliata eſt, Thais, quamvis meretrix, Chæreæ habitum eunuchi, ſpeciemque gerenti commendat virginem, edicit ne vir quiſquam ad illam adeat, & ne ab ea abſcedat ipſe imperat, in interiore parte ædium

Catull. Carm. nupt.

maneat ſolus cum ſola. Virginem Catullus comparat flori ſecreto in ſeptis hortis naſcenti, tutoque a pecoris aut aratri acceſſu. Sibylla eadem & virgo dicitur à Virgilio, & intra immanis antri ſecreta deliteſcere fingitur, propterea que *Alma* non ſemel appellatur, ἐπιθέτῳ ex re concinne adjuncto. Statius ex Virgilio virginem dicit

Stat. Theb. l. 1. Virg. Æn. 7. Euſtath. Erot. libr. 3. & 5.

domum & penates ſervare. Euſtathius Eroticorum ſcriptor dentes virginibus comparat, quod labellis obſepti ſint & contecti. Apud eumdem viris & feminis ad Jovis templum ſacrificandi cauſſa proficiſcentibus, ſola Iſmene virgo in cubiculo relicta eſt, ὅτι οὐ προσῆκον παρθένοις ἀνδρῶν ἐναντίον χωρεῖν· *Quod virgines non deceat in virorum conſpectum venire.* Atque inde eſt, quod munera quædam novæ nuptæ dabantur à ſponſo & cognatis, cum primum videndi ſui poteſtatem faciebat, quæ & ὀπτήρια, & θεώρητρα, & ἀθρήματα, & ἀνακαλυπτήρια dicebantur; quod nempe revelata tum facie videndam ſe præberet, cum antea latuiſſet in abdito, hominumque viſus ſtu-

Phurn. De nat. Deor. De Neptun.

dioſe vitaſſet. Itaque Phurnutus, ſive potius Cornutus, novas nuptas cenſet νύμφας idcirco dici, quod tum primum prodeant in publicum, cum antea latuiſſent; ἀπὸ τοῦ νῦν πρώτως φαίνεσθαι, κρυπτομένας πως· *Quod tum primum prodeant, cum antea latuiſſent.* Inde etiam eſt, quod apud Romanos è matris gremio rapi ad nuptias virgo ſimulabatur, quaſi ad id tempus in gremio matris abdita fuiſſet. Patet ergo intra domorum latebras, & in ſecretis locis & à virorum conſortio ſemotis eductas fuiſſe virgines, propterea que dictionem hanc עלמה, quæ *Occultam* ſignificat, non cuilibet feminæ, ſed ei quæ occultam coluerit vitam congruere; quod vitæ genus virgines perſequi ſolebant. Præclare Hieronymus in hunc locum Iſaiæ: *Alma, non ſolum puella vel virgo, ſed cum ἐπιτάσει, virgo abſcondita dicitur & ſecreta, quæ nunquam virorum patuerit aſpectibus, ſed magna parentum diligentia cuſtodita ſit*; quod & repetit in Libris contra Jovinianum. Unde ſequitur hoc inter עלמה, & בתולה diſcriminis intereſſe, quod hoc virginem ſimpliciter, illud virginem accurata ſeptam cuſtodia ſignificet.

Virginem abditam appellat Horatius, Danaën, ut pote intra turrim æneam & robuſtas fores incluſam. Imo vero, ne vox quidem בתולה, *Virginem* ſimpliciter, proprie, ac ſemper ſonat; nam apud Joëlem manifeſto uſurpatur ad ſignificandam viduam: unde ſequitur ſolam dictionem עלמה habere Ebræos, qua virginem proprie deſignent. Probabilis alia afferri poteſt vocis עלמה notatio, quaſi ſic dicatur virgo, quod tegendas corporis ſui partes nulli patefecerit unquam, ſed occultas eas ac diligenter velatas ſervaverit: ut עלמה perinde ſit ac ſi *tectam, velatam, amictam* dicas. Moſes in Levitico inceſtos affinium & conſanguineorum vetans concubitus, σεμνῶς rem ſic expreſſit: *Omnis homo ad proximam ſanguinis ſui non accedet, ut revelet turpitudinem ejus:* & in Deuteronomio: *Non accipiet homo uxorem patris ſui, nec revelabit operimentum ejus:* & poſtmodum: *Maledictus qui dormit cum uxore patris ſui, & revelat operimentum lectuli ejus.* Simili ergo locutionis figura puella, cujus numquam turpitudo vel operimentum revelatum fuiſſe, hoc eſt, quæ tecta ſemper ac velata fuiſſe dicitur, ea virgo ac עלמה plane intelligenda eſt. Id etiam nomen virgini ea de cauſſa adſcriptum ſuſpicari poſſumus, quaſi *clauſam, obſeratam, & obſignatam* dicas, quod inviolatum virginitatis ſuæ ſigillum, & integra clauſtra ſervaverit. Quo ſpectat iſtud Salomonis in Cantico: *Hortus concluſus ſoror mea ſponſa, hortus concluſus, fons ſignatus.* Quamobrem virginem integram Veteres *ſignatam* dixerunt, ut notat Nonius; quod & Lucilii auctoritate confirmat. Nihilominus tamen fac ambiguum eſſe vocabuli עלמה intellectum, & ad virgines integras æque ac imminutas referri, priorem certe obtinere hic ſignificationem verba ipſa Iſaiæ indicant. Conceptum enim virginis, tanquam ſignum proponit, hoc eſt velut rem novam, inuſitatam, & prodigialem. Quod fuiſſet ſecus, ſi puella poſt delibatam virginitatem more communi feminarum concepiſſet. Hoc argumentum, ut opportunum & utile, valide urgent Juſtinus, Tertullianus, Origenes, Euſebius, Hieronymus, Baſilius, Cyrillus, & Procopius. Porro quod ab Iſaia *Signum* appellatum eſt, à Jeremia dictum eſt *Novum*, ſeu *Novitas. Creavit*, inquit, *Dominus novum ſuper terram: Femina circumdabit virum.* Quibus mirabilem Jeſu ortum prædici, ex iis quæ in Propoſitione ſeptima diximus liquidum eſt. Cum ergo ſignum, hoc loco, inuſitatum videlicet quippiam & præter communem naturæ legem promitti intelligerent R. Selomoh Jarchi, & R. David Kimchi, filii ortum hic prædici aiunt, non ex virgine quidem integra, ſed ex puella quæ viro nondum matura eſſet. Ergo his animadverſis Septuaginta Interpretes עלמה nulla circuitione uſi verterunt παρθένον, & Syrus Interpres Novi Teſtamenti in primo Matthæi capite, בתולא. Virginem etiam Punica lingua, quæ Ebraicæ propago eſt, *Alma* appellari teſtificatur Hieronymus in Iſaiam; qui & ſubinde addit haudquaquam ſe meminiſſe vocabulum hoc ad mulierem nuptam ſignificandam unquam fuiſſe adhibitum, ſed ad notandam virgunculam. Idem fuſe exaggerat in Traditionibus Ebraicis. *Alma*, inquit, *quod interpretatur Abſcondita, id eſt Virgo nimia diligentia cuſtodita, majoris mihi videtur laudis eſſe quam Virgo. Virgo quippe, juxta Apoſtolum, poteſt eſſe corpore, & non ſpiritu. Abſcondita vero, quæ virgo eſt, ἐπίτασιν virginitatis habet, ut & virgo ſit, & abſcondita: & quæ abſcondita eſt, juxta idioma linguæ Ebrææ, conſequenter & virgo eſt: quæ autem virgo, non ſtatim ſequitur ut abſcondita ſit.* Atque hæc demum ſic concludit: *Oſtendant igitur Judæi in Scripturis alicubi poſitum Alma, ubi adoleſcentulam tantum, & non virginem ſonet, & concedimus eis illud, quod in Iſaia apud nos dicitur: Ecce Virgo concipiet & pariet, non abſconditam virginem, ſed adoleſcentulam ſignificare jam nuptam.* Fidem ſibi præterea exemplis conciliat Hieronymus, in quibus vox עלמה, ad notandam virginem adhibetur: velut in Geneſeos viceſimo quarto capite, Rebecca etiam tum virgo, בתולה, & עלמה, promiſcue appellatur. Et in ſecundo Exodi, Mariæ ſorori Moſis, quæ virgo erat, idipſum nomen tribuitur. Nam quod objiciunt quidam, Rebeccam, quæ appellatur עלמה, non fuiſſe tamen abſconditam, ut pote quæ aquationis cauſſa, non thalamo ſolum materno, non paterna domo, ſed urbe etiam exiret; id facili negotio refellitur. Nec enim volumus ita fuiſſe abſconditas virgines, ut extra limen numquam omnino pedem efferrent; ſed prodiiſſe foras, vel ſacrorum cauſſa, vel ubi neceſſitas aliqua, aut patria conſuetudo poſtularet; cuſtodiam vero noctu maxime fuiſſe circa illas adhibitam, ut ab omni virorum acceſſu ſecluſæ penitus ac tutæ eſſent. Patet id ex illis Machabaici ſecundi: *Accinctæque mulieres ciliciis pectus, per plateas confluebant: ſed & virgines, quæ concluſæ erant, procurrebant ad Oniam, aliæ autem ad muros, quædam vero per feneſtras aſpiciebant:* & ex iſtis Machabaici tertii: *Virgines etiam in thalamis cum matribus concluſæ exierunt, & pulvere ac cinere capita conſperſæ fletibus & gemitibus plateas impleverunt.* Hero licet in turre concluſa à parentibus, foras tamen exit feſto Veneris die ad ſacrificium, ſeque publice videndam præbet. Achilles Tatius in ea quam commemoravimus thalami deſcriptione, quo Leucippe caute à matre

Horat. Carm. libr. 3. Od. 16.
Joël 1. 8.
Levit. 18. 6.
Deut. 22. 30.
Deut. 27. 20.
Cant. 4. 12.
Juſt. in Tryph. Tertull. adv. Jud. cap. 9. Orig. libr. 1. contr. Celſ. Euſeb. libr. 7. Dem. Hier. Cyrill. & Procop. in Iſa. 7. 14. Baſil. De hum. Chriſti gen. & in Iſa. 7. 14.
Jer. 31. 22.
Hier. in Iſa. 7. 14.
Gen. 24. 16, & 43.
Exod. 2. 8.
2. Mach. 3. 19.
3. Mach. 1. 18.
Ach. Tat. De amor. Clit. & Leuc. libr. 1.

aſſervabatur, narrat fores noctu diligenter fuiſſe clauſas, mane vero exoriente aurora eaſdem fuiſſe apertas. Quamvis igitur domeſticis miniſteriis interdiu vacaret Rebecca, juxta patrios mores, haud minus ſollicite propterea à parentibus, noctuque præcipue cuſtodiebatur: unde merito עלמה, ſive *Abſcondita* dicta eſt. Adſtipulatur R. David Kimchi in libro Radicum, & huic nomini quod Rebeccæ adſcriptum eſt, abſconſionis ſignificationem ineſſe docet. Aquila quoque, ut dixi, hoc Geneſeos loco vertit,
Cant. 1. 3. & 6. 7. *Abſconditam.* Quæ vero ex Salomonis Cantico teſtimonia proferunt Adverſarii, in quibus vocabulum עלמות, puellas jam virum paſſas notare putant, quippe virgines parum decuiſſe amatoriis ὀαρισμοῖς intereſſe, valde eos ſua fallit opinio; innupti enim pueri Sponſum, innuptæ puellæ Sponſam comitabantur ad nuptias; & carminibus, tum κατακοιμητικοῖς, tum διεγερτικοῖς proſequebantur. Teſtis Theocritus in Helenæ Epithalamio, ubi virgines ante Menelai & Helenæ thalamum tripudiis & cantioni-
Ariſtæn. Epiſt. 10. bus indulgent. Teſtis Ariſtænetus in narratione amorum Acontii & Cydippes. Teſtis & Catullus in Epithalamio Juliæ & Manlii:

Vos item ſimul integræ
Virgines, quibus advenit
Par dies, agite, in modum
Dicite.

Et in Carmine nuptiali:

Cernitis, innuptæ, juvenes?

Et deinde:

Aſpicite, innuptæ ſecum ut meditata requirant.

Ex Cantico autem Salomonis Ethnicos Epithalamiorum modum formamque ſumſiſſe
Orig. Hom. 1. in Cant. Cant 6. 7. docet nos Origenes. Quapropter illas עלמות, virgines fuiſſe credendum eſt. Thori quoque expertes illas fuiſſe aio, de quibus ſic in eodem Cantico Salomon: *Sexaginta ſunt reginæ, & octoginta concubinæ, & adoleſcentularum* (עלמות) *non eſt numerus.* Nam quis non videt virgines intelligi, quæ ſi imminutæ fuiſſent, vel in reginarum, vel in concubinarum numerum referrentur.

Explicatur teſtimonium è Prov. 30. 18, 19. III. Magna quoque in explicanda hac clauſula è Proverbiorum triceſimo capite controverſia eſt: *Tria ſunt difficilia mihi, & quartum penitus ignoro, viam aquilæ in cælo, viam colubri ſuper terram, viam navis in medio mari, & viam viri in adoleſcentia.* Ebraica habent, בעלמה, *in virgine;* quibus Chriſti ortum è Virgine præſignificaſſe Salomonem Chriſtianorum plerique conjectant; integris quippe virginitatis ſeptis ex
Raym. Mart. Pug. fid. Part. 3. Diſt. 3. c. 7. Lyr. in Prov. 30. 19. utero virgineo Chriſtum Jeſum prodiiſſe. Ita intellexerunt Raymundus Martini, & Nicolaus de Lyra, aliique ſubinde, qui & tria ſuperiora ad Chriſtum referunt; viam aquilæ in cœlo, ad ejus aſcenſum in cœlum; viam colubri ſuper terram, ad reditum ejus à morte ad vitam, cum ſaxum oſtio monumenti appoſitum penetravit, nullumque exitus ſui reliquit veſtigium; viam denique navis in medio mari, ad mirabilem ejus inter homines & mundi tempeſtates vitam. Adeo ut ortus ejus, vita, reditus à morte ad vitam, & aſcenſus in cœlum, ordine præpoſtero hic prædicta ſint. Cujus interpretationis auctorem fuiſſe vetuſtum quemdam Ebræum ferunt. Nos ſimpliciter locum hunc poſſumus explicare, difficile eſſe virginis à viro clam imminutæ veſtigia deprehendere, ſi ea caute & ſtudioſe occulere ſtudeat; quod non magno negotio fieri notum eſt, cum & impuras quaſdam mulieres operam ad id ſuam venditare & præſtare nimis verum ſit. Viam viri in adoleſcentula, exponunt alii amatorias artes à viris ad virginum devinciendos animos adhiberi ſolitas. Quarum expoſitionum quamlibet ſecteris, dictio עלמה propoſitum à nobis retinebit intellectum, & virginem ſignificabit. Nam quod objicere pergunt Judæi, aliam loco huic explicationem poſtulare ſubjecta Salomonis verba: *Talis eſt via mulieris adulteræ, quæ comedit, & tergens os ſuum dicit, Non ſum operata malum;* cum עלמה mulieri corruptæ comparetur, proindeque puellam vitiatam ſignificet, nulla id ratione concludunt, cum עלמה, juxta ipſos, de nuptis æque dicatur & innuptis; atque ita idem ſecum compararet: aut quod proximum eſt, ſcortum concubitus ſui celans indicia, cum muliere adultera idem agente; quæ quod eadem ſint, vel certe quam proxima, inepta penitus & abſurda eſſet comparatio. Dicendum potius, id ſibi voluiſſe Salomonem, tanta arte virginem oblatum ſibi vitium celare, ut vix majore mulier adultera uſu perita uti poſſit. Parum vero auctoritatis eſt in Aquilæ, Theodotionis, & Symmachi interpretatione, qui עלמה vertunt νεάνιδα. Proſelyti quippe fuerunt Aquila & Theodotion; Ebionita vero Symmachus; ac iis proinde adhæſerunt ſectis, quæ virginitatem Mariæ Jeſu matri derogarent. Νεᾶνις præterea vox anceps eſt, puellam vel integram vel vitiatam notans: quo vero eam uſurpaverint ſenſu, ambiguum eſt. His demum opponimus Senes Septuaginta, ac Interpretem Vulgatum, quorum longe potior nobis auctoritas eſt.

Cadunt

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN